

ת"פ 1069/08 - מדינת ישראל - משרד התמ"ת נגד אבי ש. השמה וניהול כח אדם בע"מ, בנימין נמדר, ירון סולמי

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 1069/08
הע"ז 9746-08-10
הע"ז 34331-07-10
הע"ז 2815/09
הע"ז 34461-07-10
הע"ז 13421-05-11

26 אוקטובר 2014

לפני:

כב' השופטת הדס יהלום, סגנית נשיאה

מדינת ישראל - משרד התמ"ת
ע"י ב"כ: עו"ד הלר ועו"ד שניידרמן

המאשימה:

-

1. אבי ש. השמה וניהול כח אדם בע"מ
2. בנימין נמדר 3. ירון סולמי
ע"י ב"כ: עו"ד יוסי דרור

הנאשם:

גזר דין

1. הנאשמים הורשעו במסגרת שישה כתבי אישום בעבירות של העסקת עובד זר ללא היתר כדין, ניכוי משכר שלא כדין ואי העמדת מגורים הולמים לעובדים זרים.

נאשמים 2 ו-3 הורשעו באחריות נושא משרה בתאגיד.

2. בדיון מיום 1/7/14 העלו הצדדים טיעונים לעונש.

בשם המאשימה טען עו"ד הלר.

עו"ד שניידרמן טען בתיק ת"פ 2815/09.

עמוד 1

3. טיעוני המאשימה:

- א. ב"כ המאשימה הציג דו"ח תיקים בהתייחס לנאשמת 1, המפרט שורה ארוכה של עבירות על הוראות חוק עובדים זרים (קנסות מנהליים ואישומים) המתפרסות על פני תקופה בין 2005-2010.
- ב. במקרה זה מדובר בכתבי אישום יזומים שהוגשו עקב ריבוי עבירות. העבירות נעברו נגד 30 עובדים בתקופה של 5 שנים.
- ג. הנאשמים ניסו לגמד את העבירות בהן הורשעו לאורך ההליך.
- ד. תכליתו של חוק עובדים זרים היא להגן על אוכלוסיית העובדים הזרים שהיא אוכלוסיה מוחלשת ולהבטיח שמירה על זכויותיהם לרבות הבטחת תנאי מחיה ושכר מינימליים. הפרת הוראות החוק מצדיקה ענישה מחמירה ומרתיעה.
- ה. מדובר בתאגיד כח אדם שבקיא בהוראות החוק ומחויב לציית לו. יש לראות בחומרה את העובדה שנעברו מספר רב של עבירות בתקופה של 5 שנים.
- ו. יש לתת ביטוי לחומרת הליקויים, העובדה שהמגורים שנבדקו על פי כתב האישום לא היו ראויים למגורי אדם.
- ז. מתחם הענישה הראוי בנסיבות העניין עבור הנאשמת 1 הוא בין כפל הקנס המנהלי בסך 10,000 ש"ח לבין 70% מהקנס המירבי לכל עבירה.
- ח. עבור הנאשמים 2 ו-3 כמנהלים - המתחם הראוי הוא בין 10,000 ₪ ל-29,000 ש"ח.
- ט. בשים לב לחומרת הליקויים במקרה זה העונש הראוי הוא מחצית מהקנס המירבי עבור כל עבירה.
- י. באשר לניכויים משכר נטען כי הוראת החוק הרלוונטית משיקה להוראות חוק הגנת השכר ומטרתה להגן על שכרו של עובד. התיק עבר את כל שלבי המשפט והדין הוכרע לחובה. בתיקים מסוג זה יש להחמיר בענישה ולהטיל קנס בשיעור 80% מהקנס המירבי.

4. טיעוני הנאשמים

- א. תיעוד העבירות שהוצג מטעם המאשימה אינו הוגן, כאשר מרבית העבירות המופיעות בו הן

עמוד 2

בסכומים מינימליים של קנס מינהלי ולא ניתן לעמוד על טיבם של התיקים.

- ב. בתיק שעניינו ניכוי שלא כדין מהשכר - העבירה נעשתה שלא ביודעין, עקב טעות חשבונאית והסכום הוחזר לעובד. הקנס המבוקש אינו פרופורציונלי לעבירה של ניכוי שלא כדין בסכום זניח. בהכרעת הדין צויין כי יש מקום להתחשב בסכום שנוכה לצורך גזירת העונש.
- ג. החברה הנאשמת קיבלה בפועל את עונשה. רשיונה נשלל והיא עומדת על סף קריסה כלכלית.
- ד. נאשמים 2 ו-3 מצויים אף הם בקשיים כלכליים מכיוון שחתמו על ערבות אישית לנאשמת. הרשעתם תגרום לשלילת רשיון קבלן וכפועל יוצא - פגיעה ביכולת להשתכר וקריסה אישית. הנאשמים נמצאים בשלהי החיים הכלכליים שלהם.
- ה. לא היתה תועלת כלכלית בעבירות נשוא כתבי האישום.
- ו. מדובר בנאשמים שומרי חוק התורמית מזמנם לחברה.
- ז. הקנסות המבוקשים אינם מידתיים ביחס לחומרת העבירות לעומת הנזק שנגרם ויגרם לנאשמים, לרבות קטיעת מטה לחמם.
- ח. נאשם 2 העסיק אלפי עובדים כקבלן בנין ומעולם לא הורשע.
- ט. ב"כ הנאשמים מבקש להתחשב בנסיבותיהם האישיות של נאשמים 2 ו-3 ובכלל זה שירות צבאי משמעותי, תרומה למדינה, פעילות ציבורית ופעילות במסגרות התנדבותיות, היותו של נאשם 2 בן שכול שאיבד את אימו בפעולת איבה, גילם של הנאשמים ומצבם המשפחתי.
5. לאחר ששמעתי את טיעוני ב"כ הצדדים להלן גזר הדין.
6. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין שעניינו הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה, העקרון המנחה בענישה הוא עקרון ההלימה, היינו "יחס הולם ומידתי בין חומרת העבירה ומידת האשם לבין סוג ומידת העונש המוטל" (סעיף 40ב לחוק העונשין).
7. בהתאם להוראת סעיף 40ג לחוק העונשין - גזירת עונשו של נאשם שהורשע בדין נעשית בשני שלבים:
- בשלב הראשון - יש לקבוע מתחם ענישה הולם למעשה העבירה, בהתאם לעקרון ההלימה, תוך התחשבות
- "בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה"** (סעיף 40ג(א) לחוק העונשין).

בשלב השני - יש לגזור את עונשו של הנאשם בתוך מתחם הענישה ההולם, תוך התחשבות בנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, לרבות נסיבותיו האישיות של הנאשם, נטילת אחריות, שיתוף פעולה עם רשויות האכיפה, חלוף הזמן מאז ביצוע העבירה, עברו הפלילי של הנאשם ועוד.

8. מתחם הענישה

הערך המוגן בענייננו נגזר מתכליתו של חוק עובדים זרים והוא להבטיח תנאי העסקה ראויים והוגנים לעובדים הזרים. לעניין זה יש לזכור כי המדובר בקבוצת עובדים מהחלשות בשוק, כאשר בשל מוצאם מארץ זרה, לא אחת העובדים הזרים אינם מודעים לזכויותיהם על פי דין או חוששים לעמוד עליהם, מה שמציב אותם לא אחת כ"יעד לניצול" מצד מעסיקים פוטנציאלים.

הוראות החוק בהתייחס להעמדת מגורים הולמים נועדו להבטיח קיומם של תנאי מגורים מינימליים לעובדים הזרים.

הוראות החוק לעניין פירוט ניכויים משכר נועדו לאפשר לעובדים הזרים לעקוב אחר תשלומי השכר מתוך מודעות לתשלומים המגיעים להם.

לגבי העסקה ללא היתר כדון, תכלית החוק היא להבטיח תנאים ראויים לעובדים הזרים מחד ולשמור על אינטרס המדינה במניעת כניסתם של גורמים השוהים בה בניגוד לדין, המביאים לעליה ברמת האבטלה והפחתה ברמת השכר מאידך.

נקבע לא אחת כי מדובר בעבירה חמורה, המחייבת ענישה מרתיעה (ע"ע (ארצי) 27/07 מדינת ישראל נ' טסה יבוא ושיווק עץ בע"מ, ניתן ביום 17/7/08 וההפניות שם).

9. אשר למידת הפגיעה בערך המוגן בנסיבות הסובבות את העבירה - נתייחס תחילה לעבירה של אי העמדת מגורים הולמים.

מטרת החוק והתקנות (תקנות עובדים זרים (איסור העסקה שלא כדין והבטחת תנאים הוגנים) (מגורים הולמים), תש"ס-2000) היא להבטיח לעובדים הזרים תנאי מחיה בסיסיים ומינימליים הנחוצים לשמירה על רווחתם ובריאותם.

מעסיק המפר את הוראות החוק לעניין זה - מונע מהעובד הזר תנאי קיום מינימליים ובכך פוגע בכבודו כאדם.

כעולה מהכרעת הדין בענייננו, במגורי העובדים נשוא כתבי האישום נמצאו ליקויים חמורים, הזנחה קשה, זוהמה, לכלוך והיעדר תנאים בסיסיים, באופן ההופך אותם ללא ראויים למגורי אדם.

באחד מהאישומים הוכח כי שני עובדים לנו בתוך אוטובוס.

מדובר בהפרה גסה של הוראות החוק אשר גרמה בפועל לפגיעה בתכליתו שכן לעובדים לא סופקו תנאי קיום בסיסיים.

10. באשר להיקפן של העבירות שהוכחו - במסגרת כתבי האישום הוכח ביצוען של 29 עבירות של אי העמדת מגורים הולמים (כלפי 29 עובדים בסך הכל) במסגרת 5 אירועים שונים שהתפרסו על פני תקופה של 5 שנים.

ריבוי העבירות לאורך פרק זמן ארוך, מצדיק החמרה בענישה.

11. סעיף 40 יג(א) לחוק העונשין קובע:

"הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות אירוע אחד, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40ג(א) לאירוע כולו, ויגזור עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע."

בענייננו מדובר בחמישה אירועים במהלכם נמצאו 29 עובדים בסך הכל, שלא סופקו להם תנאי מגורים ראויים.

אמנם העסקה של כל אחד מהעובדים מהווה עבירה בפני עצמה.

ואולם בהתאם להוראת סעיף 40ג(א) ניתן לקבוע מתחם ענישה אחד עבור כל אירוע.

הימצאותם של מספר עובדים במתחם מגורים אחד במהלך ביקורת - מהווה אירוע אחד. עם זאת, לצורך קביעת המתחם יש לתת ביטוי למספר העבירות שנעברו במסגרת אותו אירוע.

לפיכך יש לקבוע את מתחם הענישה ההולם לגבי כל אירוע בנפרד, אף שמהלך חלק מהאירועים נעברו מספר עבירות.

12. מבחינת מדיניות הענישה הנהוגה בבתי הדין -

בת"פ (ת"א) 1648-08 **מדינת ישראל משרד התמ"ת נ' דור חקלאים בע"מ** (ניתן ביום 15/09/2013) נקבע מתחם ענישה בשיעור הקנס בין 30,000 ₪ לבין 100,000 ₪ בגין אי העמדת מגורים הולמים ל - 3 עובדים. באותו עניין בית הדין נתן משקל בין היתר, לזמן הרב שחלף ממועד ביצוע העבירה ולעובדה שמדובר בעבירה אחת שנעברה כלפי שלושה עובדים מבין העובדים הרבים שהועסקו על ידי הנאשמת.

בת"פ(ב"ש) 26180-06-10 **מדינת ישראל נ' חיים שמעיה** (ניתן ביום 13/10/2013) נקבע מתחם ענישה בין שיעור הקנס המנהלי לבין 15% מהקנס המירבי עבור נאשם שהורשע על פי הודאתו במספר עבירות על הוראות חוק עובדים זרים, בכללם אי העמדת מגורים הולמים, שנעברו כלפי מספר עובדים במסגרת אירוע אחד. בעת קביעת המתחם, בית הדין התחשב בכך שלמרות ריבוי העבירות, מדובר היה

עמוד 5

באירוע אחד.

בת"פ (ת"א) 2974-09 מדינת ישראל נ' פירות אלפסי בע"מ (ניתן ביום 24/12/2013) נקבע מתחם ענישה שבין שיעור הקנס המנהלי לבין פי 4 ממגובה הקנס המנהלי, בגין אי העמדת מגורים הולמים ל-2 עובדים. באותו מקרה מדובר היה בליקויים שאינם חמורים, אשר רק חלק מהליקויים הנטענים בכתב האישום הוכחו וכן הוכח כי מבחינות אחרות העובדים הועסקו כדין.

בת"פ (ת"א) 1918-07-12 מדינת ישראל נ' סעדיה יוסף (ניתן ביום 08/04/2014) נקבע מתחם ענישה שבין כפל הקנס המנהלי למחצית מהקנס המירבי בגין אי העמדת מגורים הולמים ל-10 עובדים במסגרת אירוע אחד, כאשר הליקויים שנמצאו לא היו חמורים.

בת"פ (ב"ש) 9997-08-10 מדינת ישראל נ' אופירה משאבי אנוש בע"מ (ניתן ביום 21/09/2014) נקבע מתחם ענישה שבין 10% מהקנס המירבי לבין 60% מהקנס המירבי לנאשמת שהורשעה במסגרת הסדר טיעון.

13. במקרה שלפנינו, יש לשים לב לכך שבשונה מחלק מהמקרים שהובאו לעיל מדובר היה בליקויים חמורים אשר נמצאו במהלך חמש ביקורות שונות.

14. לאור הנימוקים כמפורט לעיל, מתחם הענישה הראוי שיש לקבוע עבור העבירות של אי העמדת מגורים הולמים הינו כדלקמן:

לגבי האירוע מיום 30/9/09 (תפ 9746-08-10) -

מדובר בעבירה שנעברה כלפי עובד זר אחד. במהלך הביקורת נמצאו ליקויים חמורים בשטחים המשותפים לכלל העובדים - מטבח, שירותים, מקלחות, תברואה ותחזוקה.

בשים לב למכלול הנסיבות הסובבות את העבירה - מתחם הענישה הראוי הוא בין 10% מהקנס המירבי לבין 60% ממנו לכל הנאשמים (גובה הקנס המירבי כלפי הנאשמים כמנהלים הוא מחצית מגובה הקנס לנאשמת).

לגבי האירוע מיום 5/6/06 (ת"פ 1069/08) -

מדובר בעבירה שנעברה כלפי 8 עובדים. על פי הכרעת הדין במגורי העובדים נמצאו ליקויים חמורים לרבות היעדר דלתות במקלחות, שולחן אוכל מאולתר, מטבח שאינו ראוי למגורי אדם ועוד.

בשים לב למכלול הנסיבות הרלוונטיות ובכלל זה העובדה שמדובר באירוע אחד המתייחס לשמונה עובדים, מתחם הענישה הראוי הוא בין קנס בגובה 10% מהקנס המירבי לבין 50% מגובה הקנס המירבי לנאשמת 1, ובין קנס בגובה 25,000 ₪ לבין 40% מגובה הקנס המירבי בגין אחריות מנהל

לנאשם 2.

לגבי אירוע מיום 3/1/10 (34331-07-10) - מדובר בעבירה שנעברה כלפי 14 עובדים. גם שם נמצאו ליקויים חמורים במגורי העובדים, כאשר שניים מבין העובדים לנו בתוך אוטובוס.

מכלול השיקולים הרלוונטים, לרבות חומרת הליקויים מחד והעובדה שמדובר באירוע אחד (במסגרתו בוצעו 14 עבירות) מאידך מצדיק קביעת מתחם ענישה שבין קנס בגובה 10% מהקנס המירבי לבין 50% מגובה הקנס המירבי לנאשמת 1, ובין 40,000 ₪ לבין 50% מגובה הקנס המירבי למנהל לנאשם 2.

לגבי האירועים מיום 23/3/09 (ת"פ 34461-07-10) ומיום 31/12/09 (ת"פ 13421-05-11) -

בשני האירועים הורשעו הנאשמת והנאשם 2 באי העמדת מגורים הולמים לשלושה עובדים. גם כאן נמצאו ליקויים חמורים במהלך שתי הביקורות.

מתחם הענישה הראוי בנסיבות העניין, עבור כל אחד מהאירועים הוא בין קנס בשעור 10% מהקנס המירבי לבין 60% מגובה הקנס המירבי לנאשמת 1.

לנאשם 2 שהורשע באחריות מנהל, המתחם הוא בין 12,500 ₪ לבין 60 מגובה הקנס המירבי (שהוא מחצית מגובה הקנס המירבי לעבירה בה הורשעה הנאשמת).

15. באשר לעבירת העסקה שלא כדון -

על תכליתו של איסור העסקה של עובד זר ללא היתר כדון עמדתי לעיל. באשר למידת הפגיעה בערך המוגן - במסגרת הכרעת הדין הוכחה העסקה שלא כדון של עובד אחד בלבד. זאת שעה שמדובר בנאשמת המעסיקה מספר רב של עובדים זרים עם אישורי העסקה כדון. וכראיה - מבין 29 עובדים הנזכרים בכתבי האישום - הוכח כי רק אחד מהם הועסק ללא היתר.

בנסיבות העניין לא הוכחה פגיעה בהיקף נרחב, בדומה לעבירה של אי העמדת מגורים הולמים.

בהתחשב במכלול הנסיבות הרלוונטיות, כמפורט לעיל, מתחם הענישה הראוי בגין עבירה זו הוא בין גובה הקנס המנהלי לבין 30% מגובה הקנס המירבי לנאשמת 1. לנאשם 2 (בגין העסקה שלא כדון ובגין אחריות מנהל נקבע קנס מירבי בשיעור זה).

16. באשר לעבירת הניכוי משכר -

בבחינת מידת הפגיעה בערך המוגן יש ליתן את הדעת לכך שמדובר בעבירה אחת של ניכוי אסור בסכום של 125 ₪, אשר בסופו של דבר הוחזרו לעובד. נאשם 2 זוכה מביצוע העבירה, מאחר ושוכנעתי כי מדובר היה בטעות בהנהלת חשבונות.

בנסיבות העניין בשים לב לחשיבותו של הערך המוגן מחד ולנסיבות המקלות הסובבות את העבירה מאידך - מתחם הענישה הראוי הוא בין הקנס המנהלי בסך 5,000 ₪ לבין 10% מגובה הקנס המירבי.

17. שיקולים לקביעת גזר הדין

להלן אתייחס לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות, הרלוונטיות לצורך גזירת העונש הראוי מתוך מתחם הענישה שנקבע.

בעניין זה יש ליתן את הדעת לעברה הפלילי של הנאשמת ולעבירות הרבות על חוק עובדים זרים שנרשמו לחובתה במהלך התקופה שבין 2005-2010. כאמור בעניינינו הוגשו כתבי אישום יזומים אשר הוגשו עקב ריבוי העבירות.

הנאשמת היא חברת כח אדם אשר פעם אחר פעם נמצאת עוברת על הוראות חוק עובדים זרים. זאת שעה שתחום עיסוקה מחייב ידיעת הדינים הרלוונטים בתחום זה וציות להם.

על פי דברי ב"כ הנאשמים, רשיונה של הנאשמת נשלל בשל ריבוי העבירות.

לאורך ניהול ההליך וכן במסגרת דיון הטיעונים לעונש, לא התרשמתי כי הנאשמים או מי מהם מביעים חרטה על ביצוע העבירות בהן הורשעו.

במהלך דיון ההוכחות הנאשמים ביקשו להרחיק עצמם מהעבירות או לגמד את חומרת העבירות. זאת למרות העובדה שפעם אחר פעם הוכח כי לעובדי הנאשמת לא סופקו תנאי מגורים ראויים מינימליים.

18. עיקר טיעוני ב"כ הנאשמים במסגרת הטיעונים לעונש, התייחסו לנאשמים 2 ו-3 באופן אישי, ולא לחברה הנאשמת. בתוך כך ציין ב"כ הנאשמים את אישיותם של הנאשמים, פעילותם למען הציבור, גילם, הפגיעה הצפויה בהם כתוצאה משלילת רשיון קבלן והיעדר עבר פלילי.

נטען למצב כלכלי קשה של הנאשמים בעקבות ערבויות אישיות שנתנו לחברה.

לא הוצגו ראיות כלשהן לתמיכה בטענת ב"כ הנאשמים לגבי מצבם הכלכלי.

יחד עם זאת אני סבורה שיש ליתן משקל למצבם האישי של הנאשמים לרבות היעדר עבר פלילי, גילם המתקדם והיותם בעלי משפחות.

19. לגבי החברה נטען כי החברה מצויה בשלבי קריסה כלכלית עקב שלילת רשיונה בשל הרשעתה בעבירות על חוק עובדים זרים. גם לטענה זו לא הובאו ראיות לתמוך.

20. לאחר בחינת מכלול השיקולים הרלוונטים אני סבורה כי לאור חומרת העבירות ומיעוט שיקולים לקולא, העונש הראוי שיש לגזור על הנאשמים הוא ברף הגבוה של מתחם הענישה שנקבע.

לגבי הנאשמים 2 ו-3 ינתן משקל למצבם האישי, כאמור לעיל.

לגבי נאשם 3 בית הדין יתחשב בכך שהורשע בעבירה אחת בלבד.

21. לאור האמור אני גוזרת על הנאשמים עונשים כדלקמן:

א. על הנאשמת 1 - קנס בסך 1,100,000 ₪ (מליון ומאה אלף ₪) אשר ישולם ב- 20 תשלומים חודשיים, הראשון תוך 30 יום מהיום.

ב. על הנאשם 2 - קנס בסך 300,000 ₪ אשר ישולם ב- 60 תשלומים חודשיים, הראשון תוך 30 יום מהיום.

ג. על הנאשם 3 - קנס בסך 20,000 ₪ אשר ישולם ב- 5 תשלומים חודשיים, הראשון תוך 30 יום מהיום.

22. בנוסף יחתום כל אחד מהנאשמים על התחייבות להמנע מלעבור עבירה מסוג העבירות שהתבררו בתיקים אלה, למשך שלוש שנים מהיום, שאם לא כן יחוייבו בקנס המקסימלי הקבוע בחוק.

ניתן היום, 26/10/14, בהעדר הצדדים וישלח אליהם.